

La peça d'avui

Objecte: **Xeringa**

Autor: **Desconegut**

Material: Llautó

Mides:

Des de la punta de sortida del líquid fins el final del mànec de l'èmbol: 72 c.

Diàmetre del cilindre dipòsit: 8 c.

Llargada del cilindre: 38 c.

Nanses per agafar-la, forma semicircular i soldades: 9,5 c. de base.

Any de construcció: desconegut

Utilització: Dissabte de Carnaval, a la Plaça Major de Montblanc

A finals del segle XIX el carnaval de Montblanc tenia com a punt referencial genuí de la població, en aquelles jornades, un espectacle popular i de carrer, millor dit, de plaça, concretament de la plaça Major, era la XERINGA que, malgrat els alts i baixos que les gresques carnavalesques han patit, la singularitat montblanquina ha perviscut fins els nostres dies, amb adaptacions aportades per la tecnologia de cada moment.

La **xeringa**, des de fa molt temps, consisteix en un espectacle protagonitzat per la fadrinalla del poble de Montblanc què -avui- provistos de màquines de sulfatar -hereves de la xeringa- es fan amos i senyors de l'espai de la plaça major durant una hora -de dotze a una del migdia-, del dissabte de carnaval, remullant a tort i a dret a tot aquell que gosa passar per la plaça, ja sigui home o dona, savi o incult, sense que ningú tingui dret a rèplica. Sobre això se'n contenen moltes facècies.

La Xeringa, que conservem al Museu Comarcal de la Conca de Barberà, prové d'alguna d'aquelles batalles hídriques sense cap mala intenció i només amb el bon propòsit de passar-ho bé dintre del cicle carnavalesc.

La irrupció de les màquines sulfatadores de motxilla en el mercat rural, desplaçà el feixuc ús de la xeringa, que comportava una protecció rígida entre ventre i estómac, zones sobre on es premia per impulsar el raig de l'aigua; al mateix temps, l'ús de la motxilla ampliava considerablement la quantitat de reserves d'aigua. Així, doncs, la xeringa començà a desaparèixer de la xirinola carnavalesca i restar només una peça del record i un estri a les vitrines del Museu, això sí, havent deixat el nom com a perpètua recordança d'aquesta activitat tan singularment montblanquina.

* * *

És molt interessant la descripció que féu l'artista montblanquí **Ismael Balanyà** (1921-2000) d'aquest espectacle popular durant el cicle de Carnaval i que el trobem publicat en el *Llibre Verd de Montblanc*, que Balanyà va escriure essent un jove, l'any 1937 i que fou editat l'any 1992 pel Centre d'Estudis de la Conca de Barberà. El llibre conté nombroses il·lustracions sobre les diferents descripcions populars i que ja aleshores deixaven entreveure l'artista que seria Ismael Balanyà.

La transcripció literal del capítol de la Xeringa diu així:

La Xeringa

3er. dia del Carnaval

La xeringa, abans no es feia tal com es fa ara, car enlloc de màquines d'ensulfatar, es feien servir unes grosses xeringues, especials per al cas, amb dues nanses per agafar-la. Com que sempe havien d'estar omplint, al mig de la plaça hi posaven un cossi ple d'aigua que els hi estalviava d'anar cada vegada a la font. A la cintura hi portaven una corretja amb una fusta quadrada al davant per a apoiar-hi la xeringa quan tiraven l'aigua als balcons. El demès es fa igual ara que abans.

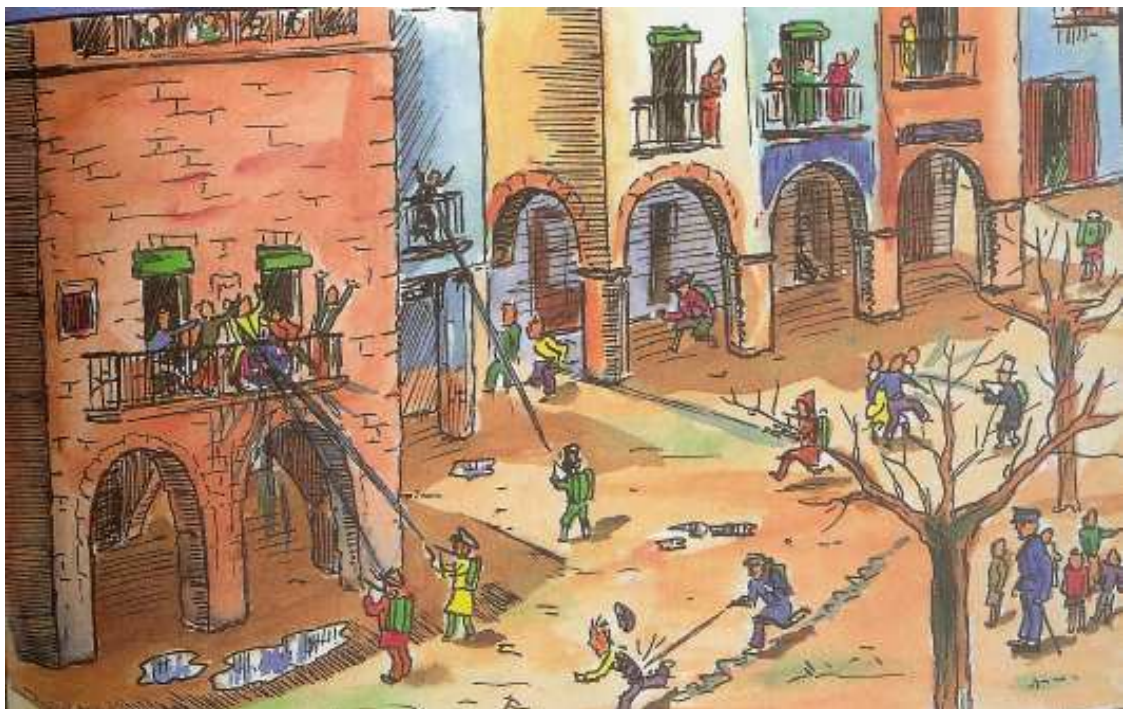
A les dotze, per tots els cantons que desemboquen a la plaça surten disfresses amb màquines d'ensulfatar a l'esquena. Empaiten a tothom que poden. Hi ha vegades

que en rellisca algun, car tota la plaça està humida, i tota l'aigua se li aboca al damunt.

La gent dels balcons s'agafen ells amb ells i criden : «Aigua!», i desseguida hi corren els xeringadors i els mullen a tots. També dels que hi ha per baix s'en reuneixen una colla, anar-ne a agafar i quan en tenen un també criden: «aigua!» i els mullen a tots, agafat i agafadors.

Les disfresses no poden sortir de la plaça, si en surten una vegada no els hi diuen res, però si n'abusen, els fan plegar.

Quan se'ls acaba l'aigua van a la font a buscar-ne i allí s'improvisa una mena de taller on es desembussen les màquines, s'estrenyen cargoles, etc. Al punt de la una s'acaba la xeringa i llavors, en cinc minuts, desapareixen tots els xeringadors i la plaça s'omple de tota la gent que surten dels cantons i els que van mullats s'assequen al sol, tot comentant les incidències d'aquesta hora tan divertida

La Plaça, amb l'«exèrcit d'aiguaders» cercant les «víctimes» situades en els balcons més baixos i als incauts que passaven per l'indret.

Il·lustració d'un xeringaire en plena actuació